

הערות לחוק להסדרת שירותי השגחה על הכשרות, תשע"ח 2018

ראשית ברצוננו לציין שלאחר קריאה מעמיקה מדובר בחוק חשוב ביותר שהיה מחוייב המציאות כבר שנים רבות, והירידה לפרטים חשובה ביותר כדי להרים את מעמדה מקצועיותה ויוקרתה של כשרות הרבנות. עוד נציין כי דיוק הפרטים והעמידה בהם יהיו להצלחת מערכת הכשרות בהמשך, ברצוננו להעיר ולעורר כמה נושאים שהובאו בחוק:

1. **הצורך בכמה רשויות** - פסק הדין ניתן לאחר שבפני בית המשפט הוגש דו"ח הצוות לבחינת מערך הכשרות בישראל, שפעל במסגרת הרבנות הראשית לישראל ואשר, בין היתר, הציע מספר חלופות למתן שירותי השגחה, באופן שלא תתקיים זיקת משגיחי מושגח, בכל החלופות של הוועדה לא הוזכר האפשרות שמובאת בטיטאת החוק להסדרת שירותי השגחה על הכשרות, תשע"ח 2018, שכן האפשרויות שהוצעו ע"י הוועדה הם:

1. העסקה ישירה באמצעות המועצה הדתית, כעובדים לכל דבר ועניין.
2. הקמת הרשות לשירותי השגחה על כשרות
3. העסקה באמצעות תאגידי כשרות פרטיים שייבחרו על פי מכרז.
4. העסקה ישירה באמצעות המועצה הדתית כספק, נותן שירות חיצוניים, פרי-לנסר.
5. הקמת תאגיד ממשלתי שיעסיק את המשגיחים
6. הקמת חברת בת של המועצה הדתית לצורך העסקת המשגיחים

נראה כי הצעה שהחוק מציע לא מתאימה להחלטות הוועדה, והקרוב ביותר היא הצעה מס' 2: "הקמת הרשות לשירותי השגחה על כשרות". לדעתנו הקמת מספר רב של רשויות ייצר באופן וודאי עלויות תקורה גבוהות שיוטלו על בעלי העסקים באגרות שונות ויהפכו את הכשרות ליקרה ולא כדאית לציבור הרחב. בנוסף ישנם אזורים בארץ שבהם מאוד כלכלי להפעיל מערכת כשרות כמו הערים הגדולות, ויש אזורים שבהם יקר מאוד להפעיל מערכת כמו אזורי הפריפריה הגיאוגרפית של מדינת ישראל, הקמת רשות שתהיה מוזנת בעיקר מרשויות מאזורי הפריפריה יתכן מאוד שהרשות תגיע לקריסה בשלב כזה או אחר. לכן המלצתנו היא לתקן את החוק כלשון החלטת הצוות כנ"ל, בכך שיוקם רשות לשירותי השגחה על כשרות או הקמת תאגיד ממשלתי שיעסיק את המשגיחים (אפשרויות 2,5, בוועדה לבחינת מערך הכשרות בישראל) ויהיה בכך גם חסכון משמעותי בעלויות הגבייה ובהשפעת הכשרות על יוקר המחייה.

כושרות

ייעוץ והכוונה בכשרות

יש לציין כי גם בית המשפט חשב על רעיון דומה, שבו המדינה לוקחת את האחריות על תעסוקת משגיחי הכשרות שכן בתאריך י' ניסן תשע"ה הציעה בית המשפט כלשונו בהחלטה:

ואולם, העלינו רעיון נוסף, והוא כי המדינה, באמצעות גוף מטעמה, תהא הגורם הגובה את דמי ההשגחה ומשלם למשגיחים; זאת – תוך חקיקה ממוקדת שתקבע כי המשגיחים לא יהיו עובדי המדינה, כדי למנוע הגדלה של המנגנון הממשלתי.

2. סעיף 11 (6) – מוצע כי המשגיח יפעל ע"פ נהלי הכשרות של הרבנות הראשית לישראל, כפי שהובא במסקנות הוועדה לבחינת מערך הכשרות בישראל עמ' 36 וכפי שהובא בדו"ח של צוות ההיגוי ליישום מסקנות הצוות לבחינת מערך הכשרות בישראל עמ' 10.

3. סעיף 11 (9) – מוצע לפרט בפירוט את האמצעים הטכנולוגיים שהרשות מחויבת בהם:

- בנוגע לפורמט דיווח פעולות משגיח הכשרות – מוצע שהרשות תפעיל יישומון (אפליקציה) ייעודית לנוכחות פעילות ההשגחה, שתהיה מסונכרנת עם מחלקת הכשרות ועם אגף הכשרות הארצי. וחלק מהדיווחים יהיו שקופים לעיני הציבור.
- הקמת מאגר נתונים ארצי של מסעדות מלוונות ובתי עסק תחת כשרות הרבנות – לרבות פרטים כללים, כולל שם משגיח רמת הכשרות, כולל הערות וחריוגות מנוהל הרה"ר כפי שמחוייב במתווה.
- ככל שבית עסק הוסרה הכשרות יהיה ריכוז כלל הנתונים על הונאות בכשרות במסד נתונים ממוחשב, עם חיפוש יעיל.
- דירוג אמינות עבודת המשגיח – ינוהל תיק משגיח דיגיטלי לכלל המשגיחים שתחת הרבנות – (בדומה לאמינות בית העסק שהוא בוועדת היישום) משגיח שימצא מרמה או מבצע מחדלים בזדון או בשוגג – יקבל אזהרה, לאחר X אזהרות תהיה לרבנות עילה לפיטורין כנגדו.
- הקמת מסד נתונים נגיש לבדיקה בבר קוד לכלל המוצרים עם כשרות של הרבנות.
- הקמת אתר במרשתת עם כלל הנתונים שהובאו לעיל להגברת השקיפות והיעילות של עבודת הרבנות.

4. סעיף 12 (6) – לא פורסם עד היום מהם הקריטריונים לסיווג מומחיות מיוחדת של משגיחים, מומלץ להגדיר מהם המומחיות וכיצד הם נבדקות.

5. סעיף 14 (ד) – "לא ימונה ולא יכהן כחבר וועד מנהל של רשות מי שעוסק בתחום הכשרות במסגרת פרטית" – לא ברור מה כוונת החוק – האם מי שעוסק במחקר פרטי בכשרות, כלול בהגדרה זאת? מי שעוסק בחוות דעת? כתיבת מאמר? מומלץ לכתוב:

ע.ר. 580416154 ת.ד. 353 אלון מורה
ד.נ. לב השומרון 44833 misrad@kosharot.co.il
משרד 02-6569352 פקס 03-5212259 www.kosharot.co.il

כּוֹשֵׁרוֹת

ייעוץ והכוונה בכשרות

"לא ימונה ולא יכהן כחבר וועד מנהל של רשות מי שעוסק בעיסוק כלשהו בחברות למתן כשרות במסגרת פרטית"

6. סעיף 20 (ו) – לא צויין שיש חובה להקמת אתר אינטרנט לרשות, מוצע להגדיר את חובת הרשות באתר ע"פ סעיף 4 למכתב זה.
7. סעיף 23 – מוצע להוסיף שהוועד המנהל מחויב לדון בדוחות וועדת ביקורת ומבקר הפנים ולהסיק מסקנות כנדרש.
8. סעיף 25 – מוצע להוסיף – "לנהל באתר האינטרנט אפשרות לקבלת הערות והמלצות מהציבור הרחב לשיפור ולתיקון"
9. סעיף 25 מוצע להוסיף – לאפשר לוועדת ביקורת בשיתוף עם מבקר הפנים להפעיל בתקן כח אדם או קבלנות חיצונית, ביקורת פנים ובדיקת אמינות מידע על ליקויים שהתקבלו מהציבור הרחב.
10. סעיף 27 (6) – מוצע להגדיר מה מהות הקשר של המנכ"ל עם הציבור הרחב.
11. סעיף 27 – מוצע להוסיף סעיף קטן נוסף בו יפורט חובת המנהל הכללי – לפעול ע"פ מבקר הפנים והערות וועדת ביקורת בנושא ליקויים שונים שנמצאים במערך הכשרות.
12. סעיף 29 (ב) – מומלץ להגביל את כמות השימוש בסעיף זה באחוז קטן מסך המשגיחים בפועל .
13. סעיף 32 (2) (3) (4) - משגיחים שאינם מוסמכים וכן רבנים המוסמכים לתפקידי רבנות אינם בקיאים בהכרח בעבודת השטח של משגיח הכשרות, שימוש של הרשות ברבנים כמשגיחים ללא ניסיון וידע מקצועי בתחום הכשרות המעשית ואף ללא בדיקה מינימלית אם הם מכירים את נהלי הכשרות של הרבנות הראשית לישראל, תייצר המשך לחוסר ההסדרה הקיים בין רמת הכשרות של הרבנויות המקומיות בפועל לנהלי הכשרות של הרבנות הראשית לישראל.
14. סעיף 33 – מוצע להוסיף סעיף קטן נוסף שכלל שהתקבלו מספר תלונות שנמצאו ענייניות בתיק המשגיח (כמפורט בסעיף 4 למכתב זה), וכן אי עמידה במחויבויות נוכחות באופן עיקבי שתקבע הוועדה.
15. סעיף 33 (א) (2) – משגיח כשרות צריך ידע מעשי ולא רק תיאורטי בתחום איסור והיתר שבהם הוא לא מכריע אלא הרב נותן הכשרות מכריע, בנוסף יש נושאים רבים שאינם נכלים במבחן איסור והיתר שהם חלק מעבודת המשגיח (כמו שבת, מועדים מצוות התלויות בארץ ועוד) ולכן מומלץ למחוק את הסעיף.
16. סעיף 35 (ה) – לא צויין מה קורה כשיש ריבוי בקשת עסקים חדשים בקבלת כשרות, מומלץ לאפשר למנהל הכללי להגיש בקשה לחריגה ככל שיש צורך בכך.
17. סעיף 37 – לא מצויין מה היקף האנשים ומה מטרת העבודה שלהם לעבודה בחוזה מיוחד, שכן במציאות כזאת הם יכולים להכביד שלא לצורך על תקציב הרשות.

ע.ר. 580416154 ת.ד. 353 אלון מורה
ד.נ. לב השומרון 44833 misrad@kosharot.co.il
משרד 02-6569352 פקס 03-5212259 www.kosharot.co.il

כושרות

ייעוץ והכוונה בכשרות

18. סעיף 39 – מוצע להוסיף – גם מפקח כשרות מטעם המועצה הדתית וכן להתייחס למשגיחים שעובדים במקביל בגוף כשרות פרטי.
19. סעיף 43 - כיום אין מטה ניהולי לכלל משגיחי הכשרות כפי שהחוק מתעתד להקים, בנוסף אין כיום בטחון תעסוקתי למשגיחי הכשרות כפי שעתיד להיות מיום כינון החוק, עלויות אלו ככל שמדובר ב – 3-6 תאגדים מדובר בסכומים גבוהים שייקרו את עלות הכשרות באופן משמעותי ולא הגון, הגדלת הגבייה בהיקף כזה לא עומדת בקנה מידה אחד עם מדיניות משרד האוצר להוזלת יוקר המחייה, והעברת החלטת בג"ץ לגבייה ישירה מבעלי העסקים משמעותה העלאת יוקר המחייה ופגיעה בצרכנים שרוצים לאכול כשר. מוצע שאוצר המדינה באמצעות אגף התקציבים יהיה שותף פעיל בבניית תקציב הרשות באופן שסיוע תקציבי הדרגתי יסייע לרשות להתנהל בסוף התהליך כרשות עם גב כלכלי שלא נצרך לכספי אוצר המדינה.
20. סעיף 45 - לא ברור למי הכוונה "מנהל הרבנות הראשית"
21. סעיף 46 – (5) – מוצע שהממונה לא יעסוק בתפקידים נוספים, פרט לתפקידים המנויים בחוק ע"מ לייעל את עבודתו באופן מקסימלי לטובת הכשרות.
22. סעיף 46 – מוצע להוסיף סעיף – "הממונה יעקוב אחרי פעילות וועדת הביקורת ומבקר הפנים ויישום המלצותיהם"
23. סעיף 48 – מוצע להוסיף סעיף המחייב לידע את נותן הכשרות בכל הליקויים לרבות אלו שניתנים בצו.
24. סעיף 51 – מוצע לדייק בעניין מפקחי כשרות – מועצות דתיות שאינם עומדות בתקן יחס המפקחים לכמות בתי העסקים.
25. סעיף 52 – מוצע להוסיף שהדין וחשבון יכלול בעיות מהותיות תקלות ופתרונם שהתבצעו בתקופת בדו"ח.
26. סעיף 54 – ככל שהסרת הכשרות נעשית מטעמים שאינם כשרותיים, לדעתנו חובת הסרת התעודה היא באחריות הרשות ולא הרב נותן הכשרות.
27. הוראות מעבר – לאחר 70 שנה שבהם המשגיחים היו מועסקים שלא כדין – בניית חוק שיעביר בצורה חד צדדית את כלל המשגיחים לרשות כזאת או אחרת עלולה לגרום לפערים משמעותיים בשכר ובחוקי העבודה, מומלץ לתקן הוראות מעבר זמניות לחוק כדי לפתור את הבעיות שעלולות להתרחש בתחילת יישום החוק.
28. לא צויין בחוק העסקתם של שוחטים בשחיטות חו"ל, שגם הם מחוייבים בהפרדת משגיח מושגח כדין, שכן הם שכירים של היבואנים כיום.
29. לא צויין העסקת שוחטים ומשגיחי כשרות של משחטות, קונצרן וכד'
30. מוצע לאפשר בחוק לרשות להעזר במעבדות חיצוניות לבדיקת חומרי גלם, חרקים במזון, ובקשת חוות דעת מומחים.

כּוֹשָׁרוֹת

ייעוץ והכוונה בכשרות

31. מוצע שהדוח השנתי של הרשות יוגש לחברי מועצת הרבנות הראשית.
32. לעיתים עולה מהשטח נהלים שאינם יישימים או בעיות שונות באכיפתם - מוצע שבחוק תהיה אפשרות לרשות לבקש חוות דעת של מומחה בתחום המבוקש שינוי, שיסקור עבור הוועדה האם ראוי שהנוהל ישתנה ומה ההשלכות על כך ולהעביר על כך דו"ח מסודר לוועדת הכשרות ברבנות הראשית ע"מ שזאת תקבל החלטה.
33. שימוש במשגיחי הכשרות של הרבנות הראשית ע"י בדצ"ים שונים – כיום מרבית הבדצ"ים – מגיעים לבתי עסק שיש בהם כשרות של רבנות רגילה ומסכמים על החלפת מספר חומרי גלם, וסומכים על משגיח הרבנות בעוד הוא לא שכיר של הבד"ץ. במציאות זו ע"פ החוק המוצע המשגיח עצמו מחוייב לכשרות רגילה של הרבנות, ובפועל עבור הציבור הרחב המקום מוצג כמהדרין, מציאות כזאת מהווה הטעייה חמורה, והשימוש של משגיח הכשרות של הרשות ששותף לכשרות הבד"ץ בדרך זאת היא שותפות בהטעייה חמורה, מוצע להתייחס לכך בחוק.
34. מוצע להוסיף בחוק אפשרות של גוף הכשרות לתת כשרות בחו"ל למוצרים המיובאים ארצה ולאפשר בכך לרשות להגדיל את ההכנסות בתקציב.